

Adatok az erdészeti műszótárhoz.

Abaujmegye magyar lakossága között, valamint a volt Kis-Tornamegyében is, több alkalommal megfordulván, a nép által használt és az erdészet körébe vágó egyes kifejezések és szók birtokába juthattam. Sajnálatomra azonban azon időben — az erdészeti műszótár összeállításáról még nem lévén szó — figyelmem nem terjedt ki mindenre, csakis olykor-olykor vettem föl egy pár népkifejezést jegyzeteimbe, midőn azt épen az idő és a körülmények engedték.

Legyen szabad ez alkalommal ezek közül egy párt közölnöm.

1. Láb as erdő. Fennálló olyan korban lévő erdő, melyben az ember szabadon akadály nélkül járhat.

2. Cseprente. Fiatal serdülő korban lévő erdő. (Cziheres.)

3. Gaz. Tövissel és bokrokkal benőtt terület. Ezen szóval akarja a nép kifejezni azt is, hogy az semmire sem használható.

4. Erdőtisztítás. Az elnyomott fáknak kiszedését, a meghagyottaknak pedig az alsó száraz galyaktól való megtisztítását hívják így. Ezen eljárás, mely az áterdőlésnek felel meg, a Cserehát és Torna vidékén igen szokásos.

5. Part. Hegylejtő fölfelé menet. „Nehéz menni a partnak.“

6. Lápa. Kisebb, a környezethez aránylag csekély mélységgel bíró völgy.

7. Leányfűz. Rakotya = *Salix caprea* L.

8. Krisztusfa = *Gleditschia*.

9. Darázkő = Mésztuff.

10. Fatetű. A bucsus pohóknak, (*Cnethocampa processionea* L.) a fák kérgére lerakott, egyes csomókat képező,

gyapottal bevont petéi, melyek az emberi testtel érintkezve, viszketegséget okoznak.

11. Lóféreg = Áska, Lótetü. (Gryllotalpa vulgaris Ltr.)

12. Eregető = Ergető.

13. Párnafa. A szobapadló alá elhelyezett gerendák (ászkofák), melyekhez a deszkák hozzászegeztetnek.

14. Csusztató. Fék, mely a keréktalp alá alkalmaztatik, ha a szekér nagyobb lejtten biró uton lefelé halad.

15. Léha mag = Meddő mag.

16. „Megütötte az öböl.“ Ha a makk az érés beállta előtt, az időjárás viszontagságai következtében megszünik tovább fejlődni, és lehull.

17. Fark. A fának felső, vagyis sudar vége.

18. „A fa leült“. Midőn a törzsdöntés alkalmával a szomszédos fennálló fán megakad és véglapjával a földre zökken.

Legyen szabad ezuttal még egy pár, az ezen vidéken lakó magyar nép által általán használt, kifejezést és szót fölemlyitenem, melyek bár nem magyar eredetűek és rosz szók, mégis, sajnálattal legyen mondva, oly nagy elterjedésnek örvendenek, hogy a legtisztább magyarok között is általánosan használtatnak. Ilyenek :

Erdei fenyő helyett „szosznya“, mely teljesen tót szó s mégis e fanemnek a többi fenyőktől való megkülönböztetésére az ezen vidéken lakó magyarság által általánosan használtatik. Ebből származik azután ezen kifejezés is : „szosznyás“, mely erdei fenyővel benőtt területet jelent, vagyis fenyvest. Továbbá : „Baléta“, a Bilettből, mely utalványt jelent a vevőnek az erdei termék szabad kihozatalának igazolására. „Hol van a baléta?“ kérdi az erdőőr, és nem mondja : hol van az utalvány?

Ez utóbbiakat korántsem közlöm azért, mintha azoknak továbbterjedését czéloznám, sőt ellenkezőleg, az ilyeneknek nagy ellensége lévén, a néppel való érintkezésem alkalmával ezek kiküszöbölésére felvilágosítólag hatottam is, közlöm azonban ezeket csupán nagy elterjedésöknél fogva és azért, hogy netalán szükséges kiküszöbölésükre az „Erdészeti műszótár“ tekintetes szerkesztő bizottsága az intézkedéseket megtehesse.

Blattny Ernő,
kataszteri erdőbecslő.

Vidéki levelek.

I.

Ó - K e m e n c z e, 1883. április 14.

Tekintetes Szerkesztőség! Mintegy 10 évvel ezelőtt még Ungmegye szép tölgyesekkel dicsekedhetett, s ma már alig található egy-egy megkimélt állatot. Mint talán hazánkban mindenütt, úgy itt is oly rohamosan eszközöltetett a tölgy kihasználása, hogy egy tekintélyes czég ma oda nyilatkozik, miszerint Ungmegyében alig van már 4 esztendőre való tölgy. Szomoruan hat ez mindenesetre az erdőbirtokosra és szakfér-fira egyaránt akkor, mindön a tölgy napról-napra nagyobb értéket van hivatva képviselni.

A tölgynek ezen — mondhatni — általános kihasználásával szemben még idejekorán foglalkoztak egyesek annak kipuhatólásával, miként lehetne a tölgyet más fanemekkel, különösen bükkal helyettesíteni; sikerült is a telítés által a bükk tartósságát annyira fokozni, hogy az mostanában mint vasuti ászokfa is czélszerűen felhasználtatik. Nagy valószínűséggel állithatni, hogy a mint fogy a tölgyanyag-készlet, fokozatosan rá kerül a sor a bükkösekre is, különösen pedig azokra, melyek kedvező viszonyok között növekedvén, egyszersmind szállítási utak közelében esnek. S mégis, ha figyelembe vesszük nagy kiterjedésű bükkeseinket és azon körülményt, hogy a tüzelő szükségletet nagy részben a kőszénbányászat fe-